

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) LXXV (69) • ŠTEV. (Nº) 39

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES • 13 de octubre de 2016 - 13. oktobra 2016

KONČNO?

STANE GRANDA

Da je Slovenija postala po II. svetovni vojni eno samo pokopališče ni skrivnost. Titov najbližji sodelavec, notranji minister Aleksander Rankovič, se je že 1951 javno hvalil, da so v letih 1945-1951 v Jugoslaviji pobili 586.000 ljudi, zaprli pa preko 3.700.000. Večina teh nesrečnikov ni bila nič kriva, niso bili zločinci, kvečjemu nasprotniki komunizma. Oblast je v njih videla dejansko ali zgolj možno nevarnost za komunistično oblast ter jih po Leninovem zgledu v oktobrski revoluciji že vnaprej spravljala s poti. Res so po II. svetovni vojni »kolaborante« pobijali tudi v nekaterih drugih državah, vendar nesorazmerno manj, predvsem pa ni tega organizirala država. Pri nas je bila bistvo vojne revolucija, ne toliko opevana osvobodilna vojna. Ta je bila zgolj in samo sredstvo prigrabitve oblasti. Poboji so bili prva skrb in naloga nove Titove vladavine, ki je za to neposredno po vojni opravil po zahodnem delu Jugoslavije tudi posebno »inšpekcijsko« potovanje, na katerem je grozil živim in vzpodbujal svoje pristaše k pobijanju.

V Sloveniji so doslej ljudje, čeprav je mnoge še vedno strah, ustrezni službi prijavili preko 600 morišč. V vseh niso Slovenci, ampak tudi Nemci, Hrvati, Srbi, celo Albanci. So različno velika, od nekaj posameznikov do nekaj desetstisoč nesrečnikov. Med vojno in zaradi nje je do januarja 1946 zgubilo življenje 99.809 prebivalcev Slovenije, okoli 15 tisoč je bilo umorjenih po 15. maju 1945, ko bi moralo orožje že utihniti. Poboji in grobovi so bili prikriti vse do osamosvojitve. Največja slovenska grobišča so na Kočevskem Rogu. Teharjih, v rudnikih Laško in Hrastnik ... O morilcih se nekaj ve, predvsem to, da je vsak narod pobijal svoje. Vrhovno skrb za poboje je imel v Sloveniji Ivan Maček - Matija, njegov glavni izvrševalec pa Mitja Ribičič - Ciril. Oba sta že pokojna, zadnjega so pred roko pravice s sklicevanjem na vprašljivost podpisov rešili »zgodovinarji«.

Leta 2009 je širša javnost zvedela za pobjo v Hudi jami pri Laškem, kjer je v rovu sv. Barbare okoli 3000 delno še ohranjenih trupel neposredno po II. svetovni vojni pobitih ljudi. Tudi ženske in otroci. Večinoma so bili iz taborišča Teharje. Pokončali so jih s strelji, hladnim orodjem ali pa so jih zmetali v navpičen jašek še žive. Doslej so jih dvignili okoli 800, ostali še čakajo. Od takrat do letos se niso mogli odločiti o nadaljevanju izkopa in pokopu žrtev. Sedem let čakajo trupla na zadnje dejanje. Za ta vprašanja je bilo zadolženo ministrstvo, ki ga vodijo komunisti. Na vse načine so delo ovirali. Da bi se stvari premaknile, so morali obveznost prenesti na drug resor. Takratni minister je sedaj tisti rektor univerze, ki z nje izganja slovenski jezik. Samo bedak lahko misli, da je to slučaj. Prikrivanje grobišč in sedaj nepokop izkopanih je nedvomno del njihove taktike vladanja, ki je vedno slonela na laži in strahu.

Letošnjega oktobra bodo pokojne položili v skupinski grob. Vendar ne tam, kjer smo vsi pričakovali, ob vznožju nekdanjega taborišča v Teharjah pri Celju, ampak v Mariboru, kjer je spominska kostnica. Spominski park v Teharjah namreč ni dokončan. To seveda ni slučaj ampak politika, ki hoče otežiti svojcem, pretežno gre za Dolenjce in Notranjce, da bi hodili na njihove grobove v oddaljeni Maribor ... V nekdanjem komunizmu je namreč oblast posebno pazila, da ljudje ob 1. novembru niso obiskovali morišč in skupinskih grobov ter prižigali sveče. Vsaka policijska postaja je namreč imela za svoje ozemlje natančne podatke o teh lokacijah in za njihovo »varovanje« ob prazniku so angažirali celo pripadnike specialnih enot. Po osamosvojitvi so vse te dokumente poskrili in je novo zbiranje starih podatkov o grobiščih zahtevalo ogromno časa in denarja.

Kljub protestom slovenske škofovske konference in predstavnikov svojcev pobitih, ki so pri vsem skoraj brez besede, pogreb v Mariboru bo. Za identifikacijo pokojnih bodo opravljene DNK analize. Kljub naporom nekaterih politikov pobiti očitno ostajajo v krepkih fizičnih in političnih dedičev morilcev.

(Naša luč)

Naj počivajo v miru

Pretekle dni sta dva dogodka zaznamovala važen premik odnosa slovenske javnosti in tudi slovenskih oblasti do žrtev medvojnega in predvsem povojnega nasilja. Gre za prekop/pogreb žrtev v Hudi jami in pobitih v Krimski jami.

Z obredom, ki ga je v ponedeljek, 3. oktobra, pri kapelici ob vhodu v rov svete Barbare v Hudi jami pri Laškem vodil celjski škof Stanislav Lipovšek, se je simbolično začel javni pogreb 800 do zdaj izkopanih žrtev iz tamkajšnjega množičnega morišča in grobišča. Njihove posmrtno ostanke so nato prepeljali na pokopališče

Predsednik republike Borut Pahor in celjski škof Stanislav Lipovšek na žalni slovesnosti v Hudi jami

Dobrava pri Mariboru, kjer bo 27. oktobra pogrebno slovesnost vodil mariborski nadškof metropolit Alojzij Cvikl.

Pred rov sv. Barbare so poleg škofa Stanislava Lipovška, duhovnikov in predsednika države Boruta Pahorja prišli tudi nekateri predstavniki javnega življenja. Med njimi so bili ministrica za delo Anja Kopač Mrak, predsednica Komisije za peticije ter za človekove pravice in enake možnosti ter poslanka SDS Eva Irgl, predsednica NSi Ljudmila Novak, predsednik Komisije za reševanje vprašanj prikritih grobišč Jože Dežman in predsednik Nove slovenske zaveze Peter Sušnik. Ni pa bilo nikogar od vodstva državnega zbora, niti izmed predsednikov koalicijskih strank.

Izkop in iznos žrtev iz prvega jaška na območju množičnega morišča in grobišča v Hudi jami pri Laškem se je začel pred nekaj tedni. Obred pred začetkom prenosa posmrtnih ostankov v Dobravo pri Mariboru bo podoben tistemu, ki običajno poteka na domu pokojnika ali pri poslovljni vežici. Tam bodo žrtve pokopane posamično, kar bo omogočalo njihovo poznejšo sledljivost. Določen je namreč policijski postopek odzema vzorcev za analizo identitete, ki bo v prihodnosti zdaj anonimnim žrtvam omogočil, da dobijo osebna imena in svojce.

»Izkop žrtev iz Hude Jame ter njihov pogreb na urejenem pokopališču sta velik napredek glede na večkrat javno prikazano hrambo v plastičnih zabojih,« so ob tem zapisali v Novi Slovenski zavezi. Njen predsednik Peter Sušnik je dodal, da vse kaže, da so sadovi leta usmiljenja dosegli tudi Slovenijo. »Izgleda, da je prevladala zdrava pamet, da so nekateri tudi v državnem vrhu spoznali, da je to zgodovinski dolg, ki ga je treba opraviti. Zelo pomembno se mi zdi, da se z vsem tem šele odpira vprašanje dostojnega pokopa mrtvih, ki ležijo povsod po Sloveniji.« Sušniku se zdi zunanja slovesnost ob izkopu, prenosu in pokopu posmrtnih ostankov žrtev povojnega nasilja izjemno pomembna, saj bodo ljudje začutili, da med nami mrtvi so. »Do zdaj smo stali pri breznih in objokovali tiste, ki jih nismo videli. Zdaj bo slovenski narod to videl. To videti pomeni spoznati in se zamisliti.«

Do konca prihodnjega leta naj bi izkopali, prepeljali in pokopali vse žrtve iz Hude Jame. V Novi Slovenski zavezi

upajo, da bo do takrat dokončno urejen Spominski park Teharje, ki bi tako postal simbolno počivališče posameznih vzorcev pokojnikov, ki jih bo policija prevzela za identifikacijo. »Podobno kot relikvije svetnikov v romarskih središčih,

bodo vzorci vseh žrtev slovenske javnosti vabili na Teharje, da se jih spominja in za njimi žaluje,« so zapisali v Novi Slovenski zavezi. »Zdi se mi izjemno pomembno, da ljudje to spremljajo in dobivajo upanje, da država ne želi več ničesar prikrivati in goljufati z mrtvimi, ampak jim želi dati javen spomin v zavesti slovenskega naroda,« je dodal Sušnik.

V farni cerkvi sv. Jerneja v Begunjah pri Cerknici pa je v nedeljo, 9. oktobra, nadškof Anton Stres daroval pogrebno mašo za žrtve iz Krimske jame. Na tamkajšnjem pokopališču je nato sledil cerkveni pogreb žrtev.

Izkop posmrtnih ostankov iz Krimske jame so začeli aprila letos, v njem pa so našli ostanke 27 trupel (med njimi dve trupli otrok in enega najstnika) ter 32 tednov starega zarodka. Tako so v grob spustili dve rjavi in eno belo krsto. Tako maše kot pokopa se je udeležil tudi predsednik republike Borut Pahor. Nadškof Stres je v pridigi v do zadnjega kotička polni cerkvi in prostoru pred njo dejal, da so žrtve iz Krimske jame vstale iz molka in krivce. »Tudi mi smo danes ganjeni in prizadeti, odkar se nam vedno bolj razkrivajo razsežnosti zločinov s katerimi je onečaščena slovenska zemlja. Prizadeti smo zaradi strahotnega teptanja človekovega dostojanstva in zločinske krutosti, ki je to dejanje spremljala. Prizadeta je naša samopodoba, naše samospoštovanje. Vsa Slovenija bi se morala zgroziti ob vsakem novem odkritju in zgodbami, ki prihajajo na dan.«

Preden se je sprevod s krstami odpravil iz cerkve se je na zbrane obrnil tudi tamkajšnji župnik Maks Ipavec, ki je bil precej kritičen do izjave Združenja borcev Cerknica, ki se z izkopom iz Krimske jame ne strinja.

Predsednik republike Pahor je po pogrebu dejal, da je pravica do dostojnega pokopa civilizacijska pravica. »Prav mogoče in verjamem, da imamo v teh dneh in tednih ljudje različna stališča tudi do tega, ampak če želimo imeti odprto družbo in eno domovino, potem moramo prenesti tudi te morebitne razlike, živeti v sožitju in zlasti storiti vse, da se nikoli več ne bi zgodilo, da bi se sovražili,« je pozval Pahor.

Ob odprtem grobu sta zbrane nagovorila predsednik vladne komisije za reševanje vprašanj prikritih grobišč Jože Dežman, ki se je zahvalil vsem, ki so pomagali pri izkopu žrtev ter pravnikinja ene od žrtev Petra Dolšak, ki je opisala tragedijo ob izgubi domačih.

Pogreba se je poleg več sto ljudi iz vse Slovenije udeležila le ena predsednica parlamentarne stranke, to je predsednica NSi Ljudmila Novak, so pa bili prisotni še poslanci NSi, SDS in SMC Iva Dimic, Eva Irgl, Andrej Širčelj in Mitja Horvat ter predsednik Zbora za republiko France Cukjati.

Za življenje

Pri vhodu v frančiškanski samostan na Prešernovem trgu je Zavod Živim namestil zaslon, na katerem predvaja film o splavu kot uboju. V zavodu poudarjajo, da niso proti splavu, temveč za življenje. Podpira jih tudi Slovenska škofovska konferenca.

A zaradi predvajanja filma pred frančiškansko cerkvijo Čudež življenja, ki prikazuje razvoj nerojenega otroka, so dogodek v stranki SD kot tudi v mestni občini Ljubljana prijavili inšpekcciji za komunikacijska omrežja in storitve. Proti Zavodu zahtevajo sodni postopek.

Na njihovo reakcijo in medijski pogrom so se odzvali

tudi v Gibanju za družine in otroke, kjer sporočajo, da v Sloveniji lahko po televiziji in v kinih gledajo vsemogoče nasilje, krvavo pobijanje, pornografijo in druge neprimerne vsebine, zato je po njihovem edino, česar po mnenju zagovornikov smrti nerojenih otrok slovenski človek ne sme videti, film o pravici nerojenega otroka do življenja.

Ob tem pa varuh človekovih pravic ocenjuje, da film ne krši pravic posameznikov, saj poziva k spoštovanju življenja, kar je človekova pravica. Tudi po ocenah ministrstva za kulturo Zavod Živim s filmčkom Čudež življenja ne krši medijske zakonodaje.

VTISI IZ SLOVENIJE

Na grobu škofa Rožmana

(Od našega dopisnika)

Zbori iz iste dekanije imajo občasno svoja srečanja, najsi bo v obliki pevskih revij, izletov ali romanj. Tako se je naš župnijski zbor pridružil svojim kolegom in za jubilejno leto usmiljenja poromal na sedež škofije, v ljubljansko stolnico. Po verski pobožnosti so si ogledali tri ljubljanske cerkve: omenjeno stolnico, frančiškansko na Prešernovem trgu in sv. Jakoba na Levstikovem trgu.

Škofov grob v ljubljanski stolnici

V stolnici jim je stolni župnik dr. Jože Plut povedal marsikaj o njeni zgodovini, arhitekturi, likovnih umetninah. Tudi pred oltarjem sv. Marije Magdalene, pred katerim je pokopan škof dr. Gregorij Rožman, se je ustavil.

Kapelico z grobom morajo imeti bolj pod nadzorom. To pa zato, ker se - po dobrih sedmih desetletjih, kar je dr.

Rožman odšel v begunstvo, po skoraj petih desetletjih njegove smrti - še vedno najdejo - kako naj jih opišem: nepripravljivi/zlobneži/tepci/koristna budala/nesrečneži? - ljudje, ki mislijo, da s skrunjenjem njegovega groba pričujejo sebi in drugim, da imajo oni in njihovi istomislečci prav, in ne ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman.

Kot je že kdo zapisal, so držo dr. Rožmana med komunistično revolucijo oblasti znale prikazati kot sovražno slovenskemu narodu. To se je tako ukoreninilo v vseh plasteh ljudstva, da bo za razjasnitev in pravo

razlago njegovega delovanja potrebno še veliko časa in naporov.

Dr. Plut je povabil poslušalce, naj se zamislijo in pretehtajo dva dogodka.

Pred nekaj leti sta se dva slovenska metropolita, ljubljanski dr. Anton Stres in mariborski dr. Marjan Turnšek, morala odpovedati svojim stolicam, ker naj bi bila odgovorna za ekonomske katastrofe v mariborski nadškofiji. Vatikan jima je takrat prepovedal še vsako pastoralno delovanje, odvzet jima je bil škofovski naslov, pravice, celo škofovska palica; morala sta se odpovedati javnemu življenju in vsakemu javljanju, zagovoru in javnosti.

Škofu dr. Rožmanu se - kljub vsemu, kar so mu hoteli naprtiti - ni nič takega zgodilo. Vatikan mu je do konca življenja pustil naziv ljubljanskega škofa in atribute. Kot škof je obiskoval slovenske ljudi po svetu, jih birmal in jim nudil vso pastoralno pomoč.

Kaj se torej usajajo na njegovem grobu?

In tako smo ponovno pri Rožmanovi pogodbi z Bogom, kot je naslovil tekst njegov življenjepisec dr. Jakob Kolarič na strani 265 v prvi knjigi. Pred škofovskim posvečenjem se je dr. Gregorij Rožman odločil, da ponudi Bogu »svoje dobro ime, osebno čast in vsega samega sebe s prošnjo, da ne bi bila nobena duša pogubljena zaradi moje nesposobnosti«. To pričevanje in še druge besede so bile izrečene v Buenos Airesu 16. oktobra 1949. Dr. Kolarič konča zgodbo z naslednjimi besedami: »Bog je škofa Rožmana do smrti prijemal za besedo in zahteval od njega to, za kar se je zavezal v pogodbi. Rožman pa mu je dajal brez ugovora, brez pritožbe. Bil je umazan pred svetovno javnostjo (...).«

Žal ugotovljamo, da se zgodba s tem ni končala, saj ga Bog še po smrti znova in znova prijema za besedo. Morda zato, da bi po njegovi zaslugi tudi duše tistih, ki delajo neumnosti na njegovem grobu, ne bile pogubljene? ...

GB

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

TONE MIZERIT

Kot mnoge države na svetu, se Argentina tudi stalno vrača na določene snovi. So problemi, ki jih ne more rešiti, ki bistveno prizadevajo vsakdanje življenje prebivalstva in onemogočajo bolj srečnem obstoj. Eden teh neresenih problemov je vprašanje varnosti. Položaj na tem področju se slabša, namesto da bi se izboljševal. Tudi v teh tedenskih pregledih stalno pišemo o tem in avtor, pa tudi bralci, padamo v pesimizem.

Vsi so krivi. Kot v vseh takih primerih, odgovorni in javnost najprej iščejo krivca, oziroma nekoga, na katerega zvrtni krivdo. Spravnega kozla, ki naj v puščavo odnese vse naše grehe. A stvarnost je drugačna. Saj ni samo policija, ki je (na primer v provinci Buenos Aires) do skrajnosti zapadla korupciji. Desetina najvišjih oficirjev s komisarskimi čini je že morala odstopiti (ali so jih odstavili), ker so jim dokazali povezave s kriminalom ali druge nepravilnosti. Kaj pa sodstvo? Te dni je ugleden dnevnik izvedel anketo, ki je pokazala, da 77 odstotkov prebivalstva ne zaupa sodnikom. Da bolj skrbijo za pravice razbojnikov kot pa njihovih žrtve. Prezgodaj izpuščajo kriminalce iz zapore, vedoč, da bodo ob prvi priložnosti zapadli novim zločinom. Koliko smrti so zakrivali tisti, ki so bili na »pogojni svobodi«. Koliko ropov in posilstev. Lovke kriminala zasegajo tudi politično družbo. Razni župani, poslanci, svetniki, in tudi višji funkcionarji se poslužujejo na primer nogometnih huliganov (barras bravas) čeprav vedo za njihova ilegalna delovanja. In glede prodaje mamila? V TV programu, ki ga ima ob nedeljah novinar Lanata, so objavili na stotine naslovov, kjer prodajajo mamila. Policija tega ne ve? Sodniki ne odločajo, naj se tja poseže? In jetniški sistem. V istem programu so razkrili (kar se je sicer že vedelo), da je v Argentini 100.000 (da, sto tisoč) kriminalcev, ki so pobegnili iz ječe ali policijskih zaporov, pa jih nihče ne išče. Dokazano je, da jetniški pazniki spuščajo tatove na »začasno« prostost, da lahko kradejo in potem s pazniki delijo izkupičke kriminalnega delovanja. V takem stanju, kdo je lahko optimist? In to je le malenkosten opis zavoženega stanja.

Zločini korupcije ne zapadejo. V vsem tem navalu slabih novic pa je veselo izzvenela odločitev sodne zbornice v la Plati, ki je odločila, da zločini

povezani s vladno korupcijo, ne zapadejo. To je zlasti važno v Argentini, kjer se je v zadnjih vladah nezakonito prilaščanje javnega denarja izredno razpaslo. Težava je bila huda že za dobo Menema, pa je bila samo Marija Julija Alsogaray sojena in obsojena. Hudobni jeziki so tedaj trdili da zato, ker ni bila iz vrst peronizma, ampak tedanjih zaveznikov, liberalcev. Menem je bil seveda potem obsojen, a se je kot senator doslej vedno izognil kazni. To je bila tudi cena za njegovo stalno podporo kirchnerizmu. Kako pa bo sedaj? Sodni odlok, ki bo verjetno prišel do vrhovnega sodišča, je bistvene važnosti. Sedaj skušajo, da bi tudi zakoni predvidevali bolj ostre kazni in olajšali raziskave tega kriminala. A kot vsaka stvar, ki jo vlada zastavi ali predlaga, ima svojo ceno, da napreduje v parlamentu. Omenili smo že, da se Massa oddaljuje od Macrija čim bliže smo volilnemu letu. Veselje nad sodnim odlokom glede korupcije je izrazila tudi poslanka Elisa Carrió. Že nekaj časa nosi »častni naziv« tožilke republike, saj največ obtožb proti raznim bivšim funkcionarjem predstavi ona. Ima izredno aktivno in sposobno ekipo, ki ji zbira podatke in raziskuje račune. Ob tem, in pa ob raznih časnarskih odkritjih se človek sprašuje, kako da država nima uspešnih raziskovalnih ekip. Če časnarji in privatniki odkrivajo stvari, zakaj ne funkcionarji? Zakaj ne policija? Morda drži star slovenski pregovor, da vrana vrani ne izkljuje oči

Prehitro teče čas. Saj smo že na pragu volilnega leta. Zato vlada hiti, da bi pravočasno, potrdila zakone, ki naj urejajo volitve v »novi Argentini«. Ves kirchnerizem in še marsikdo pa ji mečejo polena pod noge. Drugi (Massa, Bosio) pa skušaj iztržiti razne ugodnosti za ceno podpore. Zahteve so včasih umestne in celo pametne, včasih pa nimajo ne repa ne glave. Na primer v provinci Buenos Aires, ko je guvernerka Vidal pristala na besedilo, da mora biti pol kandidatov moških, polovica pa žensk. Doslej je za ženske veljala kvota 30%. Prilino postaviti polovico in polovico je nesmiselno. Kandidati bi morali biti po sposobnosti, ne po spolu. Tako postopanje lahko vodi v čudne položaje. Saj so že ustanove transeksualcev zahtevale, da se jih tudi odstotno vključi v volilne sezname. Kam smo prišli!

PRED 25 LETI - TOLAR

Simbol neodvisnosti in državnosti

Poleg 25. obletnice dneva državnosti v letošnjem letu praznujemo še eno okroglo obletnico, povezano z osamosvojitvenimi procesi Slovenije. Prav 7. oktobra sta slovensko državo zaznamovala dva pomembna dogodka - iztekel se je moratorij, ki ga je prinesla Brionska deklaracija, prav tako pa smo dobili lastno valuto. »Tolar je bil simbol slovenske neodvisnosti, državnosti, z velikim pričakovanjem smo ga uvajali,« je o takratnih spominih dejal Demosov minister Dimitrij Rupel.

Prav na ta dan se je pred četrtno stoletja iztekel moratorij slovenskih osamosvojitvenih odločitev, ki je trajal tri mesece in ga je prinesla Brionska deklaracija. Ta je bila podpisana 7. julija 1991. S koncem omenjenega moratorija je slovenska država pričela uresničevati osamosvojitveno zakonodajo. V zvezi s tem je prevzela nadzor nad svojimi mejami, skupščina pa je sprejela sklep, da se za novo slovensko valuto razglasi tolar.

Večkratni zunanji minister in diplomat Dimitrij Rupel ima na uvedbo tolarja zelo lepe spomine, saj je takrat sodeloval pri njegovemu uvajanju: »Tolar je bil simbol slovenske neodvisnosti, državnosti, z velikim pričakovanjem smo ga uvajali. Bile pa so težave z izbiro imena. Kot eno od mogočih je bilo predlagano ime 'klas'. Z velikim veseljem in zadovoljstvom se spominjam uvedbe tolarja. Ta je predstavljal stabilno valuto in bil konvertibilen, prve vzorce še vedno hranim. Denar je bil zelo lep, ker je upodabljal pomembne simbole in so pri njegovem oblikovanju sodelovali slovenski umetniki.«

Po slovesni razglasitvi samostojnosti in neodvisnosti naše domovine 26. junija 1991 se je pričela 10 dni trajajoča vojna. V njej so nekateri Slovenci žrtvovali svoje življenje za ubranitev neodvisnosti. Že zjutraj naslednjega dne so bili iz vojašnic JLA v Zagrebu proti Sloveniji poslani tanki, da bi zasedli zunanje meje Slovenije ter zaščitili ozemeljsko celovitost SFRJ.

Oblast v Beogradu je želela Slovenijo za vsako ceno zadržati znotraj jugoslovanskih državnih okvirjev. Prva trenja med JLA in Teritorialno obrambo ter slovensko policijo so se zgodila že 27. junija pri Metliki, končala pa 3. julija 1991, ko se je jugoslovanska vojska pričela umikati nazaj v vojašnice, saj je doživela poraz.

Z namenom doseči premirje so se 7. julija na Brionih

sestale delegacije EU, Slovenije, Hrvaške in SFRJ. Po pogajanjih, ki so trajala kar 15 ur, so udeleženci, ki so bili vpleteni v jugoslovansko krizo, podpisali Brionsko deklaracijo, s katero so bili ustavljeni nemiri na območju naše države.

Slovenija se je s podpisom omenjene deklaracije obvezala za zamrznitev osamosvojitvenih procesov, a je le-te - prav nasprotno - še pospešila, kar je jugoslovansko vodstvo pripeljalo do spoznanja, da osamosvojitvenih procesov Slovenije ni mogoče zaustaviti, ter posledično je 18. julija odločilo, da se JLA umakne iz Slovenije, in sicer v obdobju treh mesecev.

Na Slovenskem so bile reakcije na sprejetje te deklaracije zelo različne. Nekateri so namreč menili, da je nujno potrebno ustaviti oborožene spopade, spet drugi pa so menili, da je slovenska delegacija na Brionih podlegla tujim zahtevam ter pristala na odpoved tistega, kar je pridobila z Deklaracijo o neodvisnosti in v času med desetdnevno vojno.

Navkljub temu pa ostaja dejstvo, da je šlo za prvo pomembno mednarodno listino, ki je izhajala iz nove stvarnosti na slovenskem pa tudi jugoslovanskem ozemlju in jo delno tudi upoštevala.

Poslednji vojak JLA je ozemlje naše države zapustil v noči s 25. na 26. oktober leta 1991. Ta dogodek je za mnoge ključnega pomena v procesu slovenske osamosvojitve.

RAZMIŠLJANJA
OB ZMEDI

Kdor sprejme namestitev za katero ni sposoben ter se zaveda tega, je nepošten, ker z nesposobnostjo povzroča škodo in ker navadno se obda še z manj sposobnimi od sebe in s tem zapira pot ljudem, ki znajo.

MK

DELOVANJE NAŠIH ŠOL

Lepa Slomškova proslava

Dne 24. septembra, na praznik blaženega Antona Martina Slomška, očeta nedeljskih šol in zavetnika slovenskega jezika, smo imeli v Slovenski hiši šolsko proslavo in praznovanje učiteljskega dne.

Pričeli smo z daritvijo sv. maše za vse vzgojitelje slovenskih šol, ki jo je daroval g. Robert Brest. Med mašo je pel otroški zbor Prešernove šole pod vodstvom gospe Saške Jelenc Vodnik ob spremstvu kitare. Rožmanova šola pa je poskrbela za branje beril in napovedovanje pri maši.

Med pridigo nas je g. Robert spomnil kako je blaženi škof priporočal za otroke večerno in jutranjo molitev in kako se je trudil, še kot otrok, da je bil dober učenec in dober sin. S tem je tudi povezal evangelij in vprašal, če hočemo biti mladika na Jezusovi trti, saj vinogradnik pusti dobre mladike, da obrodijo, slabe pa odreže in jih vrže v ogenj ...

Po sv. maši smo v dvorani dr. Gregorija Rožmana imeli kulturni del proslave. S pozdravom gospe Ani Klemen in kratkem opisu Slomškovega življenja in delovanja kot učitelj, duhovnik, škof, pisatelj, pesnik in pedagog, smo prisostvovali otroški igri Sneguljčica 2.0 v izvedbi Baragove šole iz Slovenske vasi v Lanusu.

To je bila igra, v kateri je kraljica imela facebook in je bila nevoščljiva, ker je novica »Sneguljčica lepša od mačehe« dobila 1378 »všečkov«. Po e-mailu poklicala lovca. Lovec pa je iskal gozd z GPS-om. Sneguljčica je po mobilnem telefonu iskala tečaj kuhanja in posnemala »selfies«. Še skratke so po internetu iskali podatke o princu ...

Bila je klasična Grimmova pravljica, preurejena s tehnološkimi dodatki, z lepo vizualno-barvasto sceno, oblekami in petjem, ki je pritegnila otroke, da so se živeli v pravljčni svet od začetka do konca.

Ob sklepu igre, po čestitkah in ploskanju, je gospa Monika Urbanija Koprivnikar, režiserka igre, dodala še nekaj besed, in z vprašanjem »Zakaj je važno za otroke ta trud?« na kratko odgovorila: »Ker gojijo medsebojne odnose, vadijo slovenski jezik in je šola za življenje.«

Zaključili smo proslavo, ob praznovanju učiteljskega dne, z darilom šopkov učiteljem, voditeljem in katehistom, v zahvalo za ves trud, ki ga vsako soboto in tudi med tednom vlagamo za učenje z ljubeznijo slovenskega jezika. Prosili smo tudi Boga, da bi naši otroci še mnogo let govorili in peli v slovenskem jeziku.

MGP

Fotografije: Marko Čeč

Predsednik RS
Borut Pahor
med nami

Veleposlaništvo Republike Slovenije v Buenos Airesu sporoča, da bo med 20. in 23. oktobrom 2016 na prvem uradnem obisku v Argentini predsednik Republike Slovenije, gospod Borut Pahor z delegacijo. Spremljal ga bo mini-

ster za Slovence v zamejstvu in po svetu, gospod Gorazd Žmavc. Gospod predsednik se bo uradno srečal s predsednikom Republike Argentine, gospodom Mauricijem Macrijem in predvidoma s predsednico Kongresa, gospo Gabrielo Michetti ter drugimi sodelavci v mestu in Provinciji Buenos Aires. Položil bo venec k spomeniku San Martina in obiskal Park spomina žrtvam diktature. Obiskal bo Slovensko hišo in domove San Justo, Bernal ter Triglav, kjer se želi srečati s Slovenkami in Slovenci v Argentini. V soboto, 22. oktobra bo ob 13.00 uri gost radia Okence v Slovenijo, zvečer pa se bo udeležil koncerta umetnice Bernarde Fink, ki bo ob 20. 00 uri v Usini del Arte.

Podroben program bo objavljen na facebook strani Veleposlaništva Republike Slovenije in v drugih tukajšnjih slovenskih medijih.

Vljudno vas vabimo, da se množično udeležite srečanj s slovenskim predsednikom med njegovim bivanjem v Buenos Airesu.

LEPOTA IN POMEN IGRE

Sneguljčica 2.0

Gotovo se veliko bralcev sprašuje zakaj je naslov igre Sneguljčica 2.0. Za tiste ki jih informatika bolj malo zanima, ali pa ki niso tako na tekočem s tehnologijo, lahko rečem, da splet 2.0 omogoča uporabnikom interakcijo in sodelovanje drug z drugim, poleg tega pa še vključuje uporabnike kot aktivne člane, ki lahko sodelujejo pri ustvarjanju vsebin v virtualni skupnosti. (vir Wikipedija)

In kaj ima to v zvezi s Sneguljčico? Mislim, da smo se pred igro vsi to spraševali ... Predstavljal si, da bo nekaj v zvezi s tehnologijo. In res, Baragova šola nas je presenetila s to novo verzijo klasične pravljice. Odlično zamisel sta preuredili Rotija Grbec Zarnik in Monika Urbanija Koprivnikar. Sneguljčica, Kraljica in vsi nastopajoči so uporabljali »pametne« telefone in drugo moderno tehnologijo.

Ze ob vstopu v dvorano smo lahko opazili, na eni strani odra, krasno izdelan grad, na drugi pa zaslon, na katerem smo lahko gledali to, kar so nastopajoči videli ali brali na svojih telefonih. Vse se je krasno ujemale, klasična pravljica in scena ter moderna tehnologija. Ves scenski prostor je bil odličen. Oder je bil predeljen na dve nadstropji. V višjem gozd, v spodnjem pa palčkova hiša. Zaslugo pri tem imajo Federico Cerar, Mariela Urbanija Zarnik, Mariana in Monika Urbanija, Viktor Koprivnikar, Marko Čeč in starši šole.

Vsi nastopajoči so se zelo lepo izkazali. Dobro naučene vloge in pravilna izgovorjava so dokaz, da so se na igro pripravili z vso vnemo. Helena Cerar Rot v vlogi Kraljice je

zopet pokazala, da obvlada oder in uživa pri nastopu. Bila je enkratna! Marko Kocjančič in Boris Rot (Lovec / ogledalo) sta prepričljivo podala svoji vlogi. Mora Čeč nam je predstavila moderno Sneguljčico, ki pa je vseeno bila nežna in ljubezniva. Izkazala se je kot odlična igralka! Vsi šolski otroci so tudi krasno nastopili, bodisi palčki, vile ali gozdne živali.

Igralci so imeli krasno izdelane obleke in so bili tudi zelo lepo maskirani! (Magui Jerman in mamicice)

Največjo zaslugo pri vsem tem ima prav gotovo Monika Urbanija Koprivnikar. Na oder je mojstrsko postavila igro in se izkazala kot odlična režiserka. Vsa pohvala njej in njeni ekipi.

Ko sem se vračal domov, sem premišljeval, koliko talentov imamo v skupnosti. Kaj vsega smo zmožni, če si zastavimo cilj. Kako važne so naše sobotne šole. Koliko bi naši otroci zamudili, kako bi bili prikrajšani brez slovenskih šol. Včasih je skoraj samoumevno, da morajo biti predstave na višku, brez pomot, ne da bi pomislili, da so tisti, ki pripravljajo in igralci, ljubitelji gledališča, amaterji, otroci, učenci ... in vse to za božji lon, in iz ljubezni do slovenstva. Podprimo naše šole, spodbujajmo mlade in otroke, naj hodijo v slovenske domove, priskočimo na pomoč, ko nas kdo kaj prosí. S skupnimi močmi bomo lahko še marsikaj dosegli!

Kdor je zamudil predstavo, pa naj ne obupa, vsi smo lepo vabljeni v Hladnikov dom 3. decembra na ponovitev igre! Hvala, Baragova šola, za tako lepo preživetvo sobotno jutro!

Marcelo Brula

BORŠTNIKOV PRSTAN

Letošnji dobitnik je Dare Valič

Osrednje gledališko priznanje za življenjsko delo je igralec Dare Valič prejel za svoje ustvarjalno delovanje v ljubljanski Drami, kjer je oblikoval in odigral večino svojih vlog.

Brez pretiravanja lahko rečemo, da je (bila) ljubljanska Drama Valičeva usoda, kjer se je razvil v enega najbolj prepoznanih igralcev svoje generacije, je o letošnjem dobitniku Borštnikovega prstana zapisal kritik, dramaturg, gledališki publicist in akademik Blaž Lukan.

Od okrog 110 dokumentiranih vlog Daret Valiča jih je velika večina nastala prav v Drami, kjer se je redno zaposlil šele pri svojih tridesetih letih, torej leta 1971. Pred tem je tu že igral. Prvič naj bi v tem ljubljanskem gledališču v vlogi Predsednika v Millerjevi igri z naslovom *Po padcu* nastopil leta 1965. A ne glede na primat Drame je sodeloval tudi s skoraj vsemi drugimi slovenskimi gledališči.

V 60. letih je bil Dare Valič mlad igralec. Takrat je končal študij na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo, njegove prve vloge pa je že opazila kritika, njegovo dramsko biografijo ob nagradi popisuje Blaž Lukan.

Za Valičevo najplodnejše obdobje veljajo 70. leta s celo vrsto vlog, med katerimi so Aleksander v *Aleksandru praznih rok*, Bertrand v *Naivnih lastovkah*, Tancredi v *Vdovi iz Ancone*, Vitez pl. Ripafrotta v *Krčmarici Mirandolini*, grof Šarm v *Opereti*, Apolon Viktorovič Murzavecki v *Volkovih in ovcah*, Konstantin

v *Vanjušinih otrocih*, Jonatan Jeremiah Peachum v *Operi za tri groše*, Julijan Ščuka v *Za narodov blagor*, Hollarcut v *Morju*, Erazem Žulaj v *Profesorju Klepcu* in druge.

To obdobje pa ni bilo zaznamovano le z gledališčem, temveč tudi s filmom in televizijo. Leta 1976 se je pojavil v treh filmih, in sicer *Bele trave*, *Med strahom in dolžnostjo* in *Vdovstvo Karoline Žašler*, pozneje v znamenitih *To so gadi* in *Moja draga Izza*. Na televiziji je Valič odigral vloge v dveh nadaljevalkah.

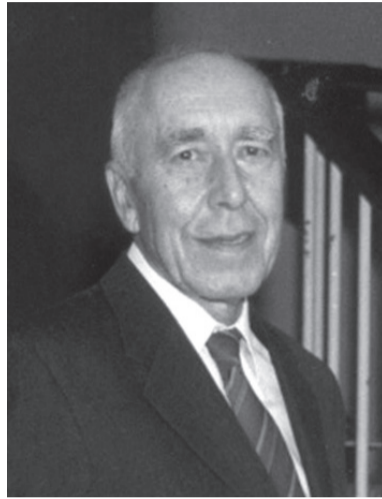
To pa ni edino Valičevo nastopanje na platnu, v 80. letih ga je bilo mogoče gledati v Poletje v školjki, v 90. letih pa v *Do konca in naprej* in *Petih majskih dneh*, za kar je prejel tudi nagrado za epizodnega igralca leta. Njegov zadnji film je bil film *Srečen za umret* iz leta 2012.

V 80. letih so se spet zvrstile številne Valičeve dramske vloge, za Fernanada v *Naivnih lastovkah* in Barillona v *Barillonovi poroki* je leta 1985 prejel tudi nagrado Prešernovega sklada.

Sledila so 90. leta in nove vloge, s tem pa ponovno tudi nagrade. Za Vladimirja v *Vladimirju* je leta 1999 prejel Zupančičevo nagrado. Ta vloga velja za njegovo temeljno.

Dare Valič se je leta 2005 upokojil, do takrat oblikoval še kar nekaj vlog, zadnjo pa kot Star gospod v *Robertu Zuccu* iz leta 2009. Zdaj se, čeprav ostaja v gledališki zavesti in zgodovini, kot pravi sam, prepušča ustvarjalni lenobi.

Po pogrebu naše drage Mame, ko sva z Alešem, mojim bratom, ostala sama mi je rekel: »Ostala sva samo midva«. Tako je, tukaj sem.

Aleš Kralj se je rodil v Gorici 7. januarja 1930 v dobi fašizma. Bil je najstarejši od štirih otrok dr. Janka Kralja in njegove žene Anice Simičič. Starša sta se sredi prejšnjega leta vrnila z otokov Lipari, kjer je bil Janko Kralj od fašizma konfiniran, kot voditelj podtalnega gibanja Krščanskih Socialcev in branitelj in urednik Goriške Mohorjeve družbe.

Aleš je obiskoval osnovno šolo v Gorici. Ko se je njegov oče, že obsojen od komunistov na likvidacijo, umaknil pred njimi in Nemci v Rim, je vzel s seboj 13 letnega Aleša. Ta je bil nato gojenec pri jezuitih v zavodu za fante v Mondragone – Frascati. Bili so večinoma sinovi diplomatov s celega sveta. Ob sobotah popoldne in nedeljah je zahajal v Rim k očetu in bil močno povezan z njim.

Odšel je Aleš Kralj

Hudo ga je prizadelo, ko je ob nenadni smrti očeta, konec decembra 1944, ostal brez družine, saj mama in trije otroci smo bili skiti v hribih blizu Bergama, v Lombardiji. Takrat se je pozimi zavezniška fronta ustavila v Apeninih in pošta ni prihajala iz Rima do nas. Za očetovo smrt smo zvedeli čez pet mesecev.

Aleš se je vrnil v zavod; vsako nedeljo so ga povabili v Rim, tako k iz Trsta pregnanemu nadškofu Fogarju (očetovem prijatelju), kakor k ministru dr. Kreku ali k našim dobrim sestram na Via dei Colli.

Takoj po vojni, ko je vlak iz Milana vozil do Rima, je mama odpotovala ponj. Zelo smo bili vsi žalostni v tistih mesecih. Ostali smo kjer smo bili, samo Aleš ni govoril, samo čital je, nič ni povedal, preveč globoko je sam doživel izgubo.

Slovensko klasično gimnazijo je obiskoval v Gorici in decembra 1947, še mladoleten, se je po čudnih okoliščinah, znašel v jugoslovanskem zaporu na OZNI v Ljubljani. To ga je zaznamovalo za vse življenje, o tem ni govoril.

Ko je bil izpuščen se je 1. 1949 pridružil družini, ki je emigrirala 1948, v Buenos Aires.

Prve mesece je delal v tovarnah, nato je v tovarni Grafa začel študij organizacije dela. Ko ga je tovarna čokolada Suchard naprosila naj preorganizira podjetje, je vedel, da bo nekaj delavcev odpuščenih. Stavil je kot pogoj, da se delavcem preskrbi službo.

Ko je nastopil službo v mednarodni naftni družbi Shell,

je opravil pisne izpite v angleščini, ki so bili poslani v London. Postal je izvedenec za delovni management in bil nato imenovan kot "Gerente" aviacije, nato pa za finance, proračune in predvidevanja argentinskega Shell-a. Potoval je večkrat v London. Predaval je na univerzi ITBA, poslan je bil na kongrese v Brazilijo in Južno Afriko, ter tam tudi predaval.

Poročil se je z Marico Lucić in imela sta dva otroka, Veroniko in Ivana ter vnukinjo Makareno. Po smrti žene se je vnovič poročil z Liliano Sánchez, rodila se jima je hčerka Mara.

V prvih letih v Buenos Airesu je sodeloval pri kulturnih dejavnostih slovenske politične emigracije, nato je to opustil.

Aleš je bil široko razgledan človek, bodisi zgodovinsko kot ekonomsko. Politično izredno nadarjen, podedoval je talent po očetu, njegove politične in ekonomske napovedi so se vedno uresničile. Zanimal se je vedno za svojo domovino, posebno za spremembe na Primorskem. Po osamosvojitvi Slovenije jo je obiskal.

Po uspeli operaciji je več mesecev dobro okrevaj, več govoril, posebno o mami, a nena doma nas je, brez boleznih, zapustil.

Zahvala vsem ki so ga spremljali, molili, peli in kropili.

Duhovnik p. Agustín Pollitzer je na pokopališču v Olivosu blagoslovil in odmolil obred za rajne. Naša zahvala.

Dragi brat, naj ti bo dobri Bog tolažnik in v miru počivaj!

LIKJ

NAŠE KNJIGE

Plavaj - Nada

Zopet novo presenečenje. Gregor Papež je organizator malih knjig, ki so nam posredovale užitek polne strani in ure. Sem spadajo tudi zadnji dve, komentirani na teh straneh, in sicer »Qué-Kaj-What« in »Nikdar-Neve-Nunca«.

To pot nam predstavlja knjigo z naslovom »Plavaj-Nada«. Na 80 straneh (pogrešam kazalo), se zvrstijo priznani (in tudi nepoznani) avtorji iz Slovenije in Argentine.

Po uvodni kitici Simona Jenka (*Pesem pojdi miloglasna...*) nam knjižica najprej nudi prozo. Slovenski šolnik, pisatelj, zbiralec narodnega gradiva in etnograf **Vinko Möderndorfer** razmišlja na temo *Freska*. Ob razglabljanju opazuje svet in tudi Slovenijo in zaključuje: »Freska je epika. Pripoved na dolge proge. ...«

V dolgo zaglavje poezije nas uvede **Aleš Gošar**, ki ga sicer poznamo pod raznimi psevdonimi (Črtimir, Ihta). Nudi nam vrsto stvaritev: *Ponesrečen poskus*, *Človek vsak*, *Iz naših živih korenin*, *Čakam na kolektiv*, *V noči Balantičeve smrti*, *Duša draga*, *Ko mu sin iz hiše gre...*, *Prazna nedelja*, *Prebliski*, *Žizek spet v Clarin-u* ter *Naše znamenje (Iz dni osamosvojitve)*. Iz te zadnje, kot predokus, povzemam zadnji verz:

*Sinovi smo pobitih v Rogu
in dediči najlepših sanj,
kot včasih, spet smo na pohodu
za narod in za vero Vanj.*

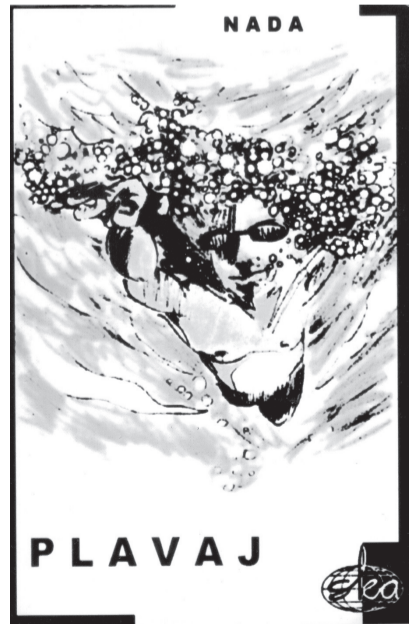
Osemnajst pesmi nam nato ponudi v užitek **Diana Monti**. Navaja psevdonim, in ker niti ni fotografije na zadnji strani, nam ostane dvom, kdo je ta doslej nepoznana pesnica. Objavlja sledeče poezije: *Rdeči zmaji*, *Ne vem, Snežinka*, *Neslišno hrepenenje*, *Zakaj te ni?*, *Kopnim*, *Upanje*, *Ogledalo*, *Tihožitje*, *Breza*, *Zoreti*, *Dahnili si vame*, *Luna*, *Daj mi razumeti*, *Sled*, *Razgaljeno telo*, *Berač*, in končno *Metulj brez perutnic*. V pesmi *Dahnili si vame* se boleče sprašuje:

*Zakaj življenje v vame dahnili si,
Če dan za dnev tako skeli?*

*A v globini biti najde odgovor:
Ti dobri Gospodar si moj in veš,*

Kdaj vrnila se bom, da solze mi otreš.

Predstavi se nam nato pripadnik slovenskih modernistov, književnik, prevajalec, publicist in slikar, Mariborčan **Vladimir Gajšek**. Kot poseben biser knjižice predstavlja izbor pesmi iz obsežne in še ne objavljene zbirke. Iz ciklusa »Dom brezdomje« objavlja: *Domovi*, *Ne sonet*, *Dom*, *Izseljen v sedmo deželo*, *Frančiškani*, *Žetev*, *Noč brez*, *Nebo brezdomcev*, *Sanjam*, *Med domačimi tujci*, *Danes*, v vrsti, *Noge na tleh* in *Himna*.

hilar.

Aleš Gošar nato v poetični prozi razglablja o jeziku, slovenščini in španščini, ko se spominja (plete? - fantazira?) o taboriščnih študentskih zablodah, naših družinah in mešanih zakonih. Da sledimo vsekakor zanimiv fantastični tekst je treba kar nekaj napora pozornosti in odprte glave.

Presenetita nas nato **France Balantič** in **Lojze Lavrič**, ki je izbral in v španščino prevedel nekaj sonetov ubitega

pesnika. Tako se pred nami zvrstijo *Blazne hvalnice I in III*, *Zasuta usta* (prevedena kot *Labios taponados*), *Prvi sonet iz Prvega venca*. Sledita še *Sedmi* in *Deveti sonet Drugega sonetnega venca*, *Agonija ljubezni*, *Prošnja za besede (Te pido palabras)*, *Neznana noč* in končno *Magistrale Drugega sonetnega venca*. Nisem strokovnjak, da bi lahko ocenil uspešnost in lepoto prevoda, a Balantičevi verzi tudi v Cervantesovem jeziku blago donijo in izvajajo melodijo iz strun bralčeve duše.

Sledijo štiri poezije, katerih avtor je slovenski pesnik, pisatelj, dramatik, igralec in prevajalec **Andrej Rozman - Roza**. Ne dolgo tega je bil na obisku med nami v Argentini. Urška, Lepa Vida v akciji, Jernej in Mleko je izbira, ki lepo predstavlja tega avtorja, katerega značilnost je tudi humor. To pride do izraza predvsem v zadnjem komadu.

Gregor Papež se predstavi prav tako dvojezično. *En esta pared*, *El árbol*, *Torso*, *Primavera del dos mil ocho*, *Izven*, *Un literato allá abajo*, *Zahvala in Los chanchos*. Gregorja poznamo, kot tudi moč in privlačnost njegove poezije. Vsekakor, morda bi kazalo zaključiti ciklus z *Zahvalo* (v prevodu Damijana Ahlina), ko *Življenju se zahvaljujem za oddaljeno lajanje psov...*

Ponovno nastopi **Vinko Möderndorfer**, to pot s poezijami: *Sestaviti čas*, *Junij 2016 zjutraj prva radijska poročila*, *Nisem*, *Odhod* (balada), *Včasih ne grem niti do vrat*, *Hamlet*, *Pogreb je bil res beden*, *Vsaka mladost*, *Družina* in *V upokojskem domu soba za odhod*.

Knjigo zaključuje **Aleš Gošar** s prozo *Magistralija*. Avtor sam predstavi spis kot »Zbornik najlepših in najplemenitejših stvaritev zdomskega pomladka ...« Cvetke (slovnice in drugačne), ki jih je nabral iz dijaških nalog na srednješolskem tečaju. Navede se še, da je uredništvo in opremo imel na skrbi Gregor Papež; portret Vinka Rodeta na platnici je delo Ivana Bukovca. Izdala je Slovenska kulturna akcija in kot odgovorna urednica je navedena dr. Kati Cukjati.

Kdaj nas bo Gregor znova presenetil s tako bogato zbirko besedne umetnosti?

-e.-f.

NOVICE IZ SLOVENIJE

VARNOST NA URGENCI

Okoli 130 zaposlenih na kirurški urgenci Univerzitetnega kliničnega centra (UKC) Ljubljana se je podpisalo pod peticijo, v kateri navajajo, da želijo na urgenci prisotnost policije, več nadzornih kamer in skrite tipke za javljanje nevarnosti. Vodja urgentnega kirurškega bloka kirurške klinike v UKC Ljubljana Anže Kristan jih pri tem podpira.

Vodstvo ljubljanskega kliničnega centra in kirurgije je prisluhnilo zaposlenim na kirurški urgenci. Na sestanku so se dogovorili o nekaterih ukrepih za večjo varnost; ločili bodo vhod za urgentne bolnike od vhoda za vse ostale bolnike, namestili dodatne kamere, omejili število spremljevalcev bolnikov ter izboljšali fizično varovanje.

NAPOVEDI IN OCENE

Mednarodni denarni sklad (IMF) v (evropski) jesenski gospodarski napovedi Sloveniji za letos napoveduje, da bo rast bruto domačega proizvoda (BDP) tako kot lani tudi letos dosegla 2,3 odstotka, kar je sicer 0,4 odstotne točke več od spomladanske napovedi. Napoved za prihodnje leto je IMF poslabšal za 0,2 odstotne točke na 1,8 odstotka.

IMF ocenjuje, da bi slovensko gospodarstvo lahko raslo hitreje in bolj trajnostno, v kolikor bi država nadaljevala z reformami. Ob tem pa je sklad mnenja, da je neodvisnost centralne banke velikega pomena.

S POVIŠICO TUDI URADNI KONEC STAVKE

Polijski sindikat Slovenije in Sindikat policistov Slovenije sta po 323 dneh tudi uradno zaključila stavko policistov, ki se je začela 18. novembra lani. Kot so zapisali na spletnih straneh sindikatov, je bila namreč z izplačilom višjih osnovnih plač izvedena prva točka stavkovnega sporazuma. Ta je bil sklenjen 2. junija, takrat so policisti prenehali izvajati stavkovne aktivnosti, medtem ko stavka ni bila končana. Glede na sporazum so se policistom plače v povprečju povišale za 100 evrov bruto oziroma 66 evrov neto mesečno.

POVIŠICA ZA UPOKOJENCE

Svet Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (Zpiz) je sprejel sklep o izredni uskladitvi pokojnin v letu 2016 v višini 0,4 odstotka od 1. oktobra dalje.

PO SVETU

PROTI SMRTNI KAZNI

Ob svetovnem dnevu boja proti smrtni kazni, ki je potekal 10. oktobra, se je oglašil tudi papež Frančišek, ki je preko omrežja Twitter sporočil, da mora vsaka kazneni vključevati upanje. S tem je pozval k popolni odpravi usmrtitev po vsem svetu. Svetovni dan boja proti smrtni kazni se je osredotočal na osveščanje javnosti o izvajanju smrtnih kazni za teroristična dejanja. Tovrstno kazneni je lani izvršilo 25 držav. V celoti je ni več v 104 državah.

POTRDILI PODNEBNI DOGOVOR

Poslanke in poslanci Evropskega parlamenta v Strasbourgu so potrdili podnebni sporazum, dosežen decembra lani v Parizu. Zdaj ga morajo potrditi še države članice. Evropska unija v potrdilnem postopku sicer zaostaja, saj so jo prehiteli številne države. Sporazum sta že prejšnji mesec potrdili državi, ki skupaj v zrak izpuščata skoraj štiri desetine škodljivih toplogrednih plinov na svetu, ZDA in Kitajska. Pred kratkim ga je potrdila tudi Indija. Ministri za okolje držav EU so se zato v petek dogovorili za hitri postopek potrditve tega pomembnega podnebnega sporazuma.

HRVAŠKA DOBILA VLADO?

Hrvaška predsednica Kolinda Grabar-Kitarović je mandat za sestavo nove hrvaške vlade podelila predsedniku HDZ Andreju Plenkoviću, ki je zbral 91 podpisov podpore poslancev. Plenković pričakuje, da bo sabor njegovo vlado potrdil v začetku prihodnjega tedna. Plenkovića za mandatarja podpira 61 poslancev HDZ in predvolilnih partnerjev, 14 poslancev Mosta neodvisnih list, osem poslancev narodnih manjšin, pet poslancev Hrvaške kmečke stranke ter trije, ki bodo v poslanskem klubu strank Bandić Milan 365 in Narodne stranke - reformistov. Gre za največjo podporo kateremu od hrvaških mandatarjev po letu 2000.

KOLUMBIJA MED NOBELOM IN VOJNO

Kolumbijski predsednik Juan Manuel Santos je napovedal, da bo 830 tisoč evrov, ki jih bo prejel za Nobelovo nagrado za mir, podaril žrtvam državljanske vojne,

PISALI SMO PRED 50 LETI

TRPETI, MOLITI IN DELATI

Ko prebiram poročila o »prebujanju duha« na oni strani železne zavese, o porajanju potrebe po duhovnosti v tamkajšnjem človeku, ki spontano doživlja praznoto materialističnega sistema, v katerem so ga vzgajali, pa ga z njim ne zadostili; ko študiram te probleme ob študiranju dejstev, ki jih v svojem »pesniškem realizmu« predstavlja Mauser v svojem tretjem delu Ljudi pod bičem; spet globoko čutim, kako strašno grešimo, če se predajamo »mlačnosti« ob lagodnem udobju, ki ga uživamo v svobodnem svetu! Če smo »ideološka emigracija« ter celotni del svojega naroda, nas mora vse to v vseh globinah pretresati. Prav ob zglednih osebnostih, ki jih predstavlja Mauser, pa ob branju »Družine« in ob zasledovanju poročil iz domovine, se me loteva prepričanje, da bi morali noč in dan »trpeti« in »moliti« in »delati« za rešitev »vsaj ene« take duše, ki doma iz blodenj išče rešilne poti. ...

(Iz pisma naročnika Svobodne Slovenije)

SLOVENCİ V ARGENTINI

Zveza pevskih zborov Vel. Buenos Airesa. Pred meseci smo poročali o »Gallusovem« sodelovanju na I. glasbenem festivalu Zveze zborov Vel. Buenos Airesa. Zveza je bila ustanovljena z namenom, da na področju Velikega Buenos Airesa poveže že obstoječe zборе ter širi zanimanje za zborovsko delo z ustanavljanjem novih zborov. ... Sedaj Zveza pripravlja novi II. Zborovski festival, ki bo v nedeljo, 9. oktobra dopoldan v dvorani Teatro Helios v Palomarju. Na tem festivalu bo sodelovalo 11 zborov. ...

Predavanje dr. M. Komarja. Buenosaireska Katališka univerza prireja skupaj z Inštitutom za višjo versko kulturo cikel predavanj »Cerkev in sodobni svet«, v zvezi z II. Vatikanskim koncilom. V četrtek, 13. oktobra, bo v okviru teh predavanj govoril univ. prof. dr. Milan Komar: »Smisel in vrednota kulture«.

Osebnostne novice. Družinska sreča. Sinček, ki sta ga dobila Janez Mikelj in njegova žena ga. Tička roj. Hafner, je pri krstu dobil ime Marko Andrej.

(Svobodna Slovenija, 6. oktobra 1966 - št. 40)

ki v Kolumbiji divja že več kot pol stoletja. Kot je dejal, bo sredstva namenil za projekte, fundacije ali programe, ki se ukvarjajo z žrtvami in spravo. V skladu z mirovnim sporazumom, ki sta ga konec septembra podpisala Santos in vodja upornikov Rodrigo Londono, naj bi FARC postal politična stranka. Kolumbijski desničarji sporazumu nasprotujejo, ker predvideva amnestijo za upornike, ki so med konfliktom zagrešili pokole, ugrabitve in druge zločine.

AFGANISTAN KRVAVI ŽE 15 LET

V teh dneh mineva 15 let od začetka ameriške vojaške intervencije v Afganistanu. Povod zanjo so bili teroristični napadi Al Kaide v ZDA 11. septembra 2001, v katerih je umrlo skoraj 3000 ljudi. Tedanji vodja omenjene teroristične mreže Osama bin Laden pa se je takrat skrival v Afganistanu, ki mu je vladal talibanski režim. Talibanski režim v Afganistanu je padel, a miru v državi še ni. Skrajneži so tako lani iz rok vojske iztrgali številna ozemlja. Ameriški predsednik Barack Obama, ki je leta 2009 obljubil popoln umik sil Združenih držav Amerike, pa je napovedal, da bo umik potekal počasnije, kot je bilo načrtovano.

RAZBESNELA NARAVA

Orkan Matthew je na Haitiju po najnovejših podatkih zahteval več kot 840 življenj, več deset tisoč ljudi je ostalo brez domov, letina pa je uničena, poroča Reuters.

RESUMEN DE ESTA EDICION

EL DERECHO A LA SEPULTURA

Algo está cambiando en la vida pública y en el gobierno de Eslovenia. Dos hechos en los últimos días, relacionados con los restos de las víctimas de las matanzas de la posguerra, alientan la esperanza de un cambio positivo. En la mina de Huda jama se ha realizado la ceremonia fúnebre, por el traslado de los restos de las primeras 800 víctimas, que serán enterradas cristianamente en Maribor. Por su parte una ceremonia similar se llevó a cabo en Krimška jama, donde en el cementerio de la localidad de Begunje se realizó la sepultura de 37 cuerpos, también de víctimas de la persecución de la posguerra. A ambas ceremonias asistió el presidente de la República, Borut Pahor. Tanto los dignatarios eclesiásticos, como representantes de entidades que trabajan por el esclarecimiento de esos hechos expresaron su beneplácito por esta nueva actitud. Ya no se trata de tapar el horror, sino resolverlo según las normas de civilización y humanidad. (Pág. 1)

25 AÑOS DEL TOLAR

Fue la primera unidad monetaria que usó Eslovenia tras la independencia. Luego fue reemplazada por el euro, señalando la integración de Eslovenia a Europa. Pero el "Tolar" surgió en el momento clave del proceso independentista. Fue un símbolo del nuevo estado. Apenas había terminado la guerra de los diez días. Se firmó el acuerdo de Brioni que disponía de una tregua de tres meses. Pero el gobierno de Demos, alianza de los partidos de la Primavera, siguió con todos los actos necesarios para cimentar la independencia. La propia unidad monetaria fue una de ellas, llevada a cabo el 7 de octubre de 1991. Dimitri Rupel, que fuera ministro de Relaciones Exteriores del primer gobierno, recuerda el orgullo y la alegría con que emitieron la moneda, que contó con el aporte de artistas reconocidos y una aceptación general. Yugoslavia terminó aceptando la separación y en la noche del 25 al 26 de octubre el último soldado de la federación yugoslava abandonaba el territorio esloveno. (Pág. 2)

FIESTA ESCOLAR

Coincidiendo con la fiesta litúrgica del beato Anton Martin Slomšek se llevó a cabo un encuentro de los alumnos de nuestro sistema escolar alternativo. Los chicos de los cursos sabatinos se congregaron en el Centro Esloveno donde, luego de una misa, asistieron a la representación teatral de "Blancanieves 2.0" versión del cuento clásico pero en versión adaptada a las tecnologías modernas. La actuación fue excepcional, mereciendo el reconocimiento de todo el público. (Pág. 3)

PLAVAJ-NADA

Es el título de un nuevo libro de poemas y prosa, editado por Slovenska kulturna akcija y coordinado por el poeta Gregor Papež. Participan autores célebres de Eslovenia y representantes del mundo de las letras eslovenas en la Argentina. Se publica obras en esloveno y español. Cabe destacar la traducción al castellano del célebre poeta esloveno France Balantič, tarea realizada por el poeta Lojze Lavrič. Son en total 80 páginas, que muestran el empuje creador todavía muy vivo entre nosotros. (Pág. 4)

BUSQUEDA

La Embajada de la República de Eslovenia solicita difundir la búsqueda de las siguientes personas:

Sr. Emil Medvešček, nacido el 7/4/1924 en Anhovo, Eslovenia. Emigró a la Argentina en 1947. Estuvo casado con una argentina que falleció antes del 2001. Su último domicilio conocido es: Los Nogales, CP 1748, 599 General Rodríguez, Provincia Buenos Aires. Se desconoce si vive aún.

Sra. Arh Meta, nacida en Eslovenia. El único dato del que se dispone es que la Sra. Arh Meta "supuestamente" emigró a la Argentina.

La embajada agradecerá cualquier información que puedan acercar sobre estas búsquedas, al teléfono 4894-0621/0631, At. Sra. Ana.

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE / Director: Antonio Mizerit / Propietario: Asociación Civil Eslovenia Unida / Presidente: Jorge Komar / Redacción y Administración: RAMON L. FALCON 4158 - C1407GSR BUENOS AIRES - ARGENTINA Tel.: (54-11) 4636-0841 / 4636-2421 (fax) / e-mail: svobodna.ba@gmail.com

Za Društvo ZS: Jure Komar / Urednik: Tone Mizerit

Sodelovali so še: Gregor Batagelj (dopisnik v Sloveniji), Metka Mizerit, Marko Kremžar, Marjana Grabnar Petkovšek, Marcelo Brula, Marko Čeč in Lučka Kralj Jerman.

Mediji: STA, Radio Ognjišče, Družina in Časnik.si.

Naročnina Svobodne Slovenije: Za Argentino, \$ 1300.-; pri pošiljanju po pošti: sivi papir, \$ 1.930.-; beli papir \$ 2.190.-; Bariloche; \$ 1.625.-; obmejne države Argentine, 270.- US dol.; ostale države Amerike, 300.- US dol.; ostale države po svetu, 330.- US dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto, 250.- US dol. za vse države. Dolg za letnike v zaostanku se plača po ceni naročnine tekočega leta. Svobodna Slovenija izhaja s podporo Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu RS.

Čeke: V Argentini na ime „Asociación Civil Eslovenia Unida“, v inozemstvu (bančne čeke, ne osebne) na ime „Antonio Mizerit“. Oblikovanje in tisk: TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L. / California 2750-C1289ABJ Buenos Aires-Argentina / Tel.: (54-11) 4301-5040 / E-mail: info@vilko.com.ar

MALI OGLASI

TURIZEM

TURISMO BLEED

EVT Leg. 12618

Dis. 2089

de Lucía Bogataj

Monseñor Marcón 3317 B, San Justo
Tel. 4441-1264/1265**GREGOR BATAGELJ, turistični vodnik v Sloveniji.** Slovenski/španski jezik. Mob.: +386-(0)31-567-098. E-naslov: mgbatagelj@gmail.com

ZOBOZDRAVNIKI

Dr. Damijana Sparhakl - Zobozdravnica - Splošna odontologija - Belgrano 123, 6. nadstr. "4" - Ramos Mejía - Tel.: 4464-0474.

ADVOKATI

Dr. Marjana Poznič - Odvetnica - Uradna prevajalka za slovenski jezik. Lavalle 1290, pis. 402 - Tel. 4382-1148 / 15-4088-5844 - mariana.poznic@gmail.com**Dra. Ana C. Farreras de Kocar** - Sucesiones - Contratos - Familia - Comercial - Laboral - Civil - Jubilaciones - Pensiones - Asesoramiento nueva ley de ajuste previsional. Martes y jueves de 16 a 19 hs. Avellaneda 174 1º Piso / (1704) Ramos Mejía, Buenos Aires. Tel.: 4482-5606 Cel: 15-6447-9683 mail: farrerasanac_te@yahoo.com.ar

VERA WINES - VINOTEKA

Prodaja domačih in uvoženih vin in penin. Poroče, praznovanja, podjetniška darila. Tel.: 4342-4112; Cel.: 15-3941-0078 - info@verawines.com.ar - Av. de Mayo 769, CABA. Od ponedeljka do petka od 11.30 do 19.30 ure, v sobotah pa od 10-18.ure.

POSREDOVANJA

PATAGONIA Storitve

María Cristina Breznikar Rant s.p. Vaš kontakt v Sloveniji. Osebna potovanja. Vzpostavimo stik med sorodniki. Pokojninski postopki, najemnine in več drugih storitev. E-mail: patagonia.storitve@yahoo.com

PSICOLOGIJA

Lic. Verónica. Selan - M.N. 61199. Psicoterapia individual, de pareja y familia. Atención psicológica para adolescentes y adultos. Libertad y Av. Corrientes - Zona microcentro-Tribunales. Tel.: 15 5869 8650. E-mail: veroselan@yahoo.com.ar
Horario de atención: Lunes a Viernes 9 a 13 hs.

OBVESTILA

NEDELJA, 16. oktobra:**Sv. Birma in materinski dan.****ČETRTEK, 20. oktobra:****Z.S.M.Ž. San Martin vabi na sestanek v Domu ob 16. uri.** Govorila bo ga. Emi Urbančič Marušič: »V Indiji po stopinjah sv. Matere Terezije«.**NEDELJA, 23. oktobra:****Obletnica na Pristavi.****NEDELJA, 30. oktobra:****V Našem domu v San Justu po maši koncert MePZ Pevskega društva Logatec.** Nato kosilo.

Naš elektronski naslov

Lepo prosimo naše dopisnike, sodelavce, oglaševalce in bralce, da vsa pošta na tednik naslovijo izključno na:

svobodna.ba@gmail.com

Hvala za razumevanje.

Že vpisujemo za družinsko kolonijo 2017

info@hanzelic.com.ar

SLOVENCİ IN ŠPORT

TRETJA ZMAGA NAD SLOVAŠKO

Slovenska nogometna reprezentanca je v Stožicah v 2. krogu kvalifikacij za svetovno prvenstvo 2018 premagala Slovaško z 1:0. Edini gol na tekmi je dosegel Rok Kronaveter (foto) v 74. minuti.

Na stadionu Stožice so pred dobrih deset tisoč gledalci igrali za Slovenijo: Oblak, Jokić, Cesar, Samardžić, Al. Struna, Krhin, Kurtić (od 72. Kronaveter), Verbič, Birska (od 68. Novakovič), Iličić, Bežjak (od 90. Mevlja).

Čeprav so se v zadnjem tednu slovenski reprezentanti soočili s kar nekaj težavami, med drugim poškodbo Roberta Berića in preutrujenostjo Kevina Kampla, ki so ga soigralci obtožili, da jih je pustil na cedilu s tem, ko ni prišel na zbor, so svojo nalogo proti Slovaški opravili z odliko.

Praktično vso tekmo so bili gostitelji boljši tekmeec od Slovakov z zvezdnikom Marekom Hamšikom, v drugem polčasu pa prek reprezentančnega prvenca Roka Kronavetra prišli do zaslužene zmage. To pomeni, da Slovaki ostajajo ena najljubših »strank« Slovenije, saj na petih tekmah proti njim ni doživela poraza, dosegla pa je tretjo zmago.

ZLATI TAEKWONDOJIST

Slovenski taekwondoist Ivan Trajković (foto) je na tekmi svetovnega pokala v Rigi v kategoriji do 87 kg osvojil zlato medaljo. To je Trajkovićeva tretja zaporedna kolajna v svetovnem pokalu, v Varšavi je bil srebrn in Kitajka Yi Fang (8:30,02).

TRETJE MESTO PIVALKE BOHINC

Plavalka Špela Bohinc (8:32,88) je na svetovnem pokalu v Dubaju osvojila tretje mesto na 800 m prosto. Hitrejši od slovenske reprezentantke sta bili le Madžarka Katinka Hosszu (8:27,45) in Kitajka Yi Fang (8:30,02).

KOLAJNI ZA BALINANJE

Čeprav je bila slovenska balinarska reprezentanca močno pomlajena, je ekipa selektorja Jureta Rijavca na svetovnem prvenstvu v Maroku osvojila dve bronasti kolajni - Nina Volčina v hitrostnem zbijanju in Sara Jenčič v bližanju in zbijanju v krog. Obe Slovenki sta obstali v polfinalu. Prva je v polfinalu dosegla celo državni rekord (40), kar je bil tretji rezultat, Jenčičeva pa je izgubila s Tunizijko Yorso Mhamdi z 21:23.

Rok Kronaveter

Ivan Trajković

Slovenski vojaki z jugoslovanskimi puškami

Slovenska vojska v uporabo vrača jugoslovansko verzijo puške Kalašnikov izdelovalca Crvena zastava. Oboroženim silam namreč zmanjkuje denarja za nakup streliva za sodobne belgijske avtomatske puške FN 2000 S.

V vrhu vojske pravijo, da se zaloge streliva za belgijsko avtomatsko puško zmanjšujejo že od leta 2013. »Glavni vzrok za manjšanje zalog so nezadostna finančna sredstva v zadnjih nekaj proračunskih obdobjih,« pravijo.

Kaj za vojsko pomeni vrnitev kalašnikov v operativno uporabo? Teh pušk vojska nikoli ni izločila iz operativne uporabe. V formacijah enot Slovenske vojske je sicer predvidena

jurišna puška FN 2000 S, se pa jugoslovanska kalašnikovka uporablja kot alternativna oborožitev oziroma kot oborožitev za vojaško strateško rezervo, pa tudi kot oborožitev, s katero se izvajajo tekmovanja v strelski ligi Slovenske vojske, pravi tiskovni predstavnik vojske Simon Korez.

»Trenutna višina zalog streliva za avtomatsko puško AP F2000S omogoča uresničevanje poslanstva Slovenske vojske v vojni in miru. Zaloge trenutno ne omogočajo optimalnega usposabljanja, vendar načrtujemo izboljšano stanje popolnitve že v letošnjem letu. Natančen podatek o količini zalog streliva je varovan podatek,« pojasnjuje Korez.

OBVESTILA

NEDELJA, 16. oktobra:**Sv. Birma in materinski dan.****ČETRTEK, 20. oktobra:****Z.S.M.Ž. San Martin vabi na sestanek v Domu ob 16. uri.** Govorila bo ga. Emi Urbančič Marušič: »V Indiji po stopinjah sv. Matere Terezije«.**NEDELJA, 23. oktobra:****Obletnica na Pristavi.****NEDELJA, 30. oktobra:****V Našem domu v San Justu po maši koncert MePZ Pevskega društva Logatec.** Nato kosilo.

Naš elektronski naslov

Lepo prosimo naše dopisnike, sodelavce, oglaševalce in bralce, da vsa pošta na tednik naslovijo izključno na:

svobodna.ba@gmail.com

Hvala za razumevanje.

Že vpisujemo za družinsko kolonijo 2017

info@hanzelic.com.ar

DRUŠTVO UPOKOJENCEV VABI NA

Koncert

MePZ Pevskega Društva Logatec

V nedeljo 30. oktobra08.00 *Petje pri sv. maši v Sanhuški Stolnici*11.00 *Koncert v Našem domu v San Justo*13.00 *Prijateljsko kosilo*Prijave pri Mici Malavašič Cassullo 4441-5528,
Ninki Keršič 4441-6847 in Marjanki Furlan 4698-0049*Lepo vabljeni!*

Naš dom San Justo - H. Yrigoyen 2756, San Justo

49. PRISTAVSKI DAN

"Kar nas ne zlomi, nas naredi močnejše"

V Nedeljo 23. oktobra

11.00 zbiranje gostov

11.15 pozdrav in dviganje zastav

11.30 sv. maša

13.00 slavnostno kosilo

16.30 igra *"Jeklene Magnolije"* v režiji ge. Maruče Zurc

Predstava na predvečer 22. oktobra ob 20 uri.

Prijave za kosilo 4627-4935 - 15 3042 5585

Republica de Eslovenia 1851 - Castelar